

УЧИТЕЛЬ – УЧИТЕЛЕВІ

Людмила РЕМИДОВСЬКА,

методист відділу суспільно-філологічних дисциплін Чернігівського
ОШПО імені К. Д. Ушинського

ПЕДАГОГІЧНА МАЙСТЕРНЯ ОКСАНИ РОМАНЧЕНКО

*Кожна дитина народжується
з зернятком у руці, а вчитель
повинен знайти плодючий ґрунт,
у якому це зернятко проросте.*

В. Сухомлинський

Одним із головних завдань сучасної школи України є виховання високоосвіченої творчої особистості, яка орієнтується в потоці інформації, усвідомлює необхідність здобуття знань і може реалізувати їх у повсякденному житті. І тому вчителеві вкрай необхідно допомогти дитині розкрити її творчі здібності, управляти процесами творчого пошуку.

Ці настанови прописані в Концепції Нової української школи: «Особистість педагога стає більш багатогранною, розширюється спектр його професійних функцій і рольових позицій: сучасний учитель може виконувати в освітньому процесі ролі наставника, консультанта, коуча, тьютора, фасилітатора, репетитора, менеджера. Як професійно мобільний фахівець, він повинен вільно володіти інформаційно-аналітичними та прогностичними вміннями, навичками самоосвітньої і творчої діяльності, прагнути до особистісного і професійного самовдосконалення. Як авторитетна людина і лідер, він здатний повести за собою, налагодити взаємини в дитячому та педагогічному колективі, організувати співпрацю з батьками, попередити конфлікти, вирішити складні педагогічні проблеми» [2].

Хто ж, як не вчитель, має побачити в кожній дитині неповторну особистість, навчити здобувати знання та зуміти їх використати в подальшому навчанні.

Чернігівська земля славна педагогічними традиціями, видатними педагогами. Сучасна освітянська спільнота Придеснянського краю активно підтримує ідею розбудови Нової української школи – школи радості, обираючи перспективні освітні технології заради підвищення якості навчання.

Так, Романченко Оксана Сергіївна, учитель Прилуцького ліцею № 5 імені Віктора Андрійовича Затолокіна Прилуцької міської ради Чернігівської області, свою діяльність спрямовує на виявлення творчого потенціалу учнів, розвитку в них уяви,

мислення. Педагогічне кредо Оксани Сергіївни: «Творчість – це вид ремесла, і цього ремесла можна навчити». У Прилуцькій гімназії № 5 (нині ліцеї) працює з 1999 року. Від 2005 року обіймає посаду вчителя української мови і літератури.

Ураховуючи індивідуальні особливості учнів, Оксана Сергіївна використовує на своїх уроках різні форми роботи для якісної реалізації творчого розвитку здобувача освіти: дискусії, групову роботу, рольову гру, самостійні дослідження, проєктну діяльність, самооцінювання тощо.

Щоб виявити учнівські творчі здібності, розвинути їх якомога повніше, учитель ставить перед собою такі завдання:

- стимулювати бажання учнів працювати самостійно;
- переконувати учнів у тому, що вчитель є їхнім однодумцем;
- виробляти вміння й навички вільно користуватися різними стилями, типами, жанрами мовлення в усіх видах мовленнєвої діяльності (аудіювання, читання, говоріння, письмо);
- розвивати критичне мислення, даючи оцінку подіям та вчинкам героїв літературних творів;
- навчати культури ведення дискусій, полеміки, диспутів;
- заохочувати до роботи над проєктами, запропонованими самими учнями;
- формувати духовний світ школярів;
- засобами рідного слова виховувати повагу до культурних надбань українського народу й людства в цілому.

Учителька ретельно готується до кожного уроку, використовуючи як інструменти формувального оцінювання (відповідь хором, внутрішнє коло, газетний заголовок, доповни думку, підсумок А-Б-В тощо), так і добираючи інтерактивні методи та прийоми (роботу в групах, парах, ігрові технології тощо), які формують уміння колективно розв'язувати завдання, сприяють розкриттю особистісних якостей здобувача освіти. Наприклад, на уроці української літератури в 5 класі на етапі закріплення знань із теми «Іван Франко. «Фарбований Лис» доречним було використання такого інструменту формувального оцінювання, як «Підсумок А-Б-В». Суть його в тому, що вчитель розподіляє між учнями літери алфавіту, на кожну з них потрібно відповідно до вивченої теми дібрати слово, яке починається на отриману літеру (назвати персонажа казки, указати рису характеру). Орієнтовні відповіді учнів:

Персонажі	Риси характеру Лиса
Лис Микита	Гордість
Остромисл	Пихатість
Собаки	Користолюбство
Вовчик-Братик	Хвалькуватість
Ведмідь	Хитрість
Кабан	Лицемірство
Олень	Лукавство
Мавпа Фрузя	Зарозумілість

Орли Яструби Маляр Селяни	Жадібність Чванькуватість
------------------------------------	------------------------------

Використані літери: Л, М, О, С, В, К, О, Ф, С, Г, П, Х, З, Ж, Я, Ч.

Для формування ключових компетентностей здобувачів освіти Оксана Сергіївна застосовує інформаційні технології навчання. Наприклад, у 10 класі під час вивчення теми «Проблема екології української мови. Мовний суржик» діти працювали над створенням навчального відеоконтенту, досліджуючи лексичні та граматичні помилки в мовленні медійників. У ході пошукової роботи виконували пропонувані вчителем завдання:

- проаналізувати проблеми порушення лексичних та граматичних норм української літературної мови на основі мовлення телеведучих найпопулярніших каналів;
- виокремити типові помилки, уживані під час ефірів;
- схарактеризувати рівень володіння українською мовою журналістів українських телеканалів.

Важливою умовою формування мовленнєвих умінь і навичок, розвитку творчих здібностей учнів є використання творчих завдань – усних і письмових. Використання творчих робіт сприяє не лише закріпленню знань із мови, але й розвитку природних здібностей, прищепленню любові до художнього слова, вихованню високих моральних якостей. Під час написання письмових робіт учні виконують словниково-стилістичну та лексико-граматичну роботу, здійснюючи логічні операції (аналіз, синтез, порівняння, роздуми), розвивають спостережливість, збагачують життєвий досвід. Наприклад, під час вивчення у 8 класі теми «Речення непоширені й поширені. Другорядні члени речення» учні складають висловлення про фортецю в Кам'янці-Подільському,

використовуючи поширені й непоширені речення. Педагог пропонує скористатися «асоціативним куцем» (фортеця: захисний мур, висота пташиного польоту, оборонна стіна, стінні отвори, циліндричні башні, конусоподібні вежі, чудовий ландшафт, козацька звитяга). Виконання асоціативних завдань, проведення аналогій

між мовними явищами, встановлення зв'язків між предметами сприяють запам'ятовуванню матеріалу і його успішному відтворенню. Учні пов'язують слова-стимули із власним досвідом, думками та почуттями.

Серед методичного інструментарію в активі вчителя наявні й інтерактивні методи навчання. Так, метод проєктів найкращим чином сприяє розвитку творчих здібностей здобувачів освіти. Проєктна діяльність допомагає реалізувати креативні можливості кожного, хто прагне до творчості різними шляхами. Тематика проєктних робіт:

1. «Фразеологізми – окраса художнього стилю літературної мови» (11 клас).
2. «Ліна Костенко – неперевершена майстриня афористичних висловів» (11 клас).
3. «В. Стус – яскравий приклад справжнього стоїка» (11 клас).
4. «Народознавство в повісті «Гуси-лебеді летять» М. Стельмаха (7 клас).

Для того, щоб кожна дитина могла розвинути свої творчі можливості, необхідне розумне керівництво з боку вчителя.

Оксана Сергіївна працює над методичною проблемою «Формування у здобувачів освіти мовної компетентності під час участі в мовно-літературних інтелектуальних змаганнях». У творчого вчителя й учні прагнуть до творчості. Вихованці **Оксани Романченко** здобувають почесні місця в конкурсах різного рівня. Серед них:

- **Кабанець Сніжана**, учасниця IV етапу (2017 р., 2018 р.) *Всеукраїнської учнівської олімпіади з української мови і літератури*, нагороджена дипломами III ст.;

- **Маркович Катерина**, учасниця III етапу (2016 р., 2017 р.) *Міжнародного конкурсу з української мови імені Петра Яцика*, здобула дипломи II ст.;

- **Маркович Катерина** двічі стала переможницею IV етапу (2015 р., 2016 р.) *Міжнародного мовно-літературного конкурсу учнівської та студентської молоді імені Тараса Шевченка*, отримавши диплом II ст.; а в 2017 році за участь у III етапі була нагороджена дипломом II ст. У різні роки й інші учні школи успішно виступали на цьому Конкурсі (**Кабанець Сніжана** – III етап (2016 р.) – диплом I ст., III етап (2018 р.) – диплом III ст.; **Петренко Іван** – IV етап (2020 р.) – диплом III ст.; **Чередніченко Марія** – III етап (2019 р.) – диплом II ст., IV етап (2020 р.) – диплом III ст.).

Чимало перемог здобули учні Оксани Сергіївни в інших учнівських інтелектуальних змаганнях: у *Всеукраїнському конкурсі учнівської творчості* в номінації «Література» **Пономаренко Віталіна** стала переможцем міського етапу (2015 р., 2016 р., 2017 р.) і лауреатом обласного етапу (2015 р., 2016 р.); у *Всеукраїнському конкурсі-захисті науково-дослідницьких робіт учнів-членів Малої академії наук* **Пономаренко Віталіна** виборола диплом III ст. на обласному

етапі (2018 р.); у *Всеукраїнському конкурсі на написання есе «Війна за свій шлях»* (дитячий погляд) **Ромашко Анастасія** стала переможцем обласного етапу (2022 р.); у *Всеукраїнському конкурсі есе патріотично-громадянської тематики «Єднанням сильні!»* **Чередніченко Марія** здобула диплом II ст. (2023 р.).

Оксана Романченко є членом обласної творчої групи учителів української мови і літератури; проводить показові уроки та семінари для своїх колег. Серед них:

- показовий урок української мови в 11 класі з теми «Ступені порівняння якісних прикметників, способи їх творення» (семінар директорів м. Прилук, 2017 р.);

- показовий урок української мови в 11 класі з теми «Розділові знаки в простих реченнях, ускладнених відокремленою обставиною» у рамках комплексної перевірки управлінської діяльності Управління освіти Прилуцької міської ради Чернігівської області (2023 р.);

- показовий урок української мови в 11 класі з теми «Стилістичне забарвлення фразеологізмів. Виразальні можливості фразеологізмів» у рамках вивчення досвіду роботи вчителя Чернігівським обласним інститутом післядипломної педагогічної освіти імені К.Д. Ушинського (2023 р.).

Педагогічний досвід **Романенко Оксана Сергіївна** поширює через **освітні ресурси**:

Власне **Е-портфоліо**

https://drive.google.com/drive/folders/1Q8eaZiOf7dvBSusEmbZpP7J3gwhC55b?usp=share_link

Національна освітня платформа «Всеосвіта». Освітнянський сайт: <https://vseosvita.ua/user/id1344533>

Освітній проєкт «На урок». Особиста сторінка: <https://naurok.com.ua/profile/37330>

Протягом останніх років педагог є членом журі II, III етапів Всеукраїнської учнівської олімпіади з української мови й літератури та мовознавчих конкурсів. Співпрацює із засобами масової інформації: телекомпанії «ТБ-Прилуки» (інтерв'ю з нагоди проведення ювілейного 20 радіодиктанту національної єдності), «ТІМ» (інтерв'ю в рамках Всеукраїнської акції «Сади Перемоги»).

Бути вчителем – відповідальна справа, постійна праця над собою. Романченко Оксана Сергіївна є таким прикладом педагога, який понад усе любить дітей, завжди у творчому пошуку, чутлива до всього нового. Її люблять учні, поважають й цінують колеги й батьки за вимогливість до себе, високий професіоналізм, відповідальність, душевну ширість, доброзичливість, відвертість, порядність, інтелігентність.

Список використаних джерел

1. Державний стандарт базової середньої освіти.
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-2020-%D0%BF#Text>
2. Концепція Нової української школи [Електронний ресурс].
URL: <http://mon.gov.ua/Новини%202016/12/05/konczepczyia.pdf>